

KIKKERVISJES: DETERMINATIE VALT NIET MEE! PAD VERSUS RUGSTREEPPAD

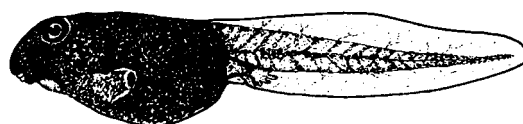
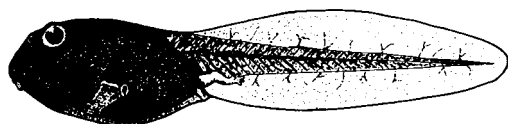
Regelmatig krijgen we in het zomerseizoen hulpkreten van de waarnemers, die moeite hebben met de determinatie van amfibieën-larven. Nu geeft de handleiding en het boekje 'Waarnemen en Herkennen' hier wel enige houvast voor, maar desondanks blijven veel waarnemers met vragen zitten. Daarom willen we hier de komende Mededelingen wat aandacht aan besteden. We beginnen deze aflevering met het moeilijke geval van de padden.

Zwarte donderkopjes

Zowel de kikkervisjes van de gewone pad als die van de rugstreeppad zijn kleine pikzwarte larfjes met een stompe, vrij korte staart. Ze zijn dan ook op het eerste gezicht nauwelijks van elkaar te onderscheiden. De meeste determinatiewerken sturen dan al snel aan op het bestuderen van het mondveld: de liptandjes en de mondrandpapillen. Wie dit ooit eens geprobeerd heeft, weet uit eigen

ervaring dat dit geen lolletje is. Niet in de laatste plaats voor het kikkervisje zelf. Het is een enorm gepriegel met zo'n klein beestje. En door het veelvuldige hanteren van het diertje door ruwe vingers is de gevoelige huid al heel snel beschadigd en gaat het larfje een wisse dood tegemoet. Bovendien is er redelijk wat variatie in liptandjes structuur, zodat er ook overlap is bij deze twee soorten en zijn de mondrandpapillen vaak moeilijk te zien.

Toch is er ook zonder dit gepriegel en zonder loepje wel iets aan de bek te zien. Als je een kikkervisje in een potje of in een klein plasje water op je handpalm goed bekijkt, kan je bij de grotere larfjes van de rugstreeppad een wit kinnetje zien, net onder het mondveld. Bij de gewone pad ontbreekt dit. Daarnaast heeft een rugstreepaddenlarf een smal bekje: de breedte van de bek is een stuk kleiner dan de afstand tussen de ogen. Bij de gewone pad is de bek even breed als de afstand tussen de ogen.

Larfjes van de gewone pad (Links) en de rugstreeppad (rechts). Met uitzondering van het witte kinnetje en het smalle bekje van de rugstreeppad, zijn er nauwelijks verschillen zichtbaar.

seizoen

Subtiele en minieme verschillen dus, tussen de larfjes van deze soorten. De leefwijze is echter totaal verschillend. Worden de eitjes van de gewone pad al in de koude maand maart afgezet. De rugstreeppad wacht zeker tot half april voordat de eerste eitjes worden gelegd. Natuurlijk houden niet alle padden zich aan deze regel en kunnen sterk wisselende weersomstandigheden in het voorjaar het schema van de dieren in de war gooien. In de meeste gevallen mag je echter aannemen dat snoeren en donderkopjes die voor half april worden gevonden toebehoren aan de gewone pad, terwijl eieren die na half april worden gevonden zeer waarschijnlijk van de rugstreeppad zijn. De ontwikkeling van de rugstreepaddenlarfjes gaat echter veel sneller dan van de gewone pad, met als gevolg dat zo rond eind mei, begin juni alle larfjes even groot zijn. Bij de allergrootste larven van de rugstreeppad is dan soms al een rugstreepje te zien. Zodra de voorpootjes verschijnen is het verschil duidelijk, het rugstreepje spreekt boekdelen.

De gewone pad is de enige inheemse soort waarvan de dikkopjes zwermgedrag vertonen. Dus wanneer je door relatief diep water een school van enkele

honderden tot duizenden zwarte kikkervisjes ziet zwemmen, dan kan je er donder op zeggen dat het jonkies van de gewone pad zijn.

biotoop

Hoewel het biotoop en de verspreiding van een soort nooit als doorslaggevend argument mag worden gebruikt, helpt het natuurlijk wel. Larfjes die in een diep visrijk water in het bos worden gevonden, zullen maar heel zelden van de rugstreeppad zijn. En van larfjes die in een ondiep plasje water in de duinen van Schiermonnikoog worden gevonden, is de kans wel heel erg groot dat het rugstreepadjes zijn. Maar toch, soms komen de dieren ook wel eens voor waar je ze niet verwacht.

conclusie

Er is altijd wel uit te komen welke larf tot welke soort behoort. Desnoods kweek je enkele larfjes in een bakje thuis op (wel weer loslaten!). Maar het meest eenvoudige is toch op tijd je inventarisaties te doen. De gewone pad is de hele maand maart in het water te vinden en vanaf eind april is tot ver in de zomer op zwoele avonden het ratelende geluid van de rugstreeppad te horen. En, je kan altijd nog eind juni juvenieltjes gaan zoeken.